

INDIJANSKI TEKAČ

THE INDIAN RUNNER

Nebraska, okrog leta 1968. Joe Roberts ni uspel s kmetijo, zato je postal policaj. Njegov brat Frank se je pravkar vrnil iz Vietnama. Majhno poljedelsko mesto Plattsmouth je premajhno za oba. Frank zna to povedati z enim samim stavkom: »Na tem svetu sta le dve vrsti ljudi: junaki in izobčenci«.

INDIJANSKI TEKAČ

režija: Sean Penn

scenarij: Sean Penn po pesmi

Highway Patrolman Brucea Springsteena

fotografija: Anthony B. Richmond

glasba: Jack Nitzsche

igrajo: David Morse, Valeria Golino,

Patricia Arquette, Jordan Rhodes,

Dennis Hopper, Viggo Mortensen

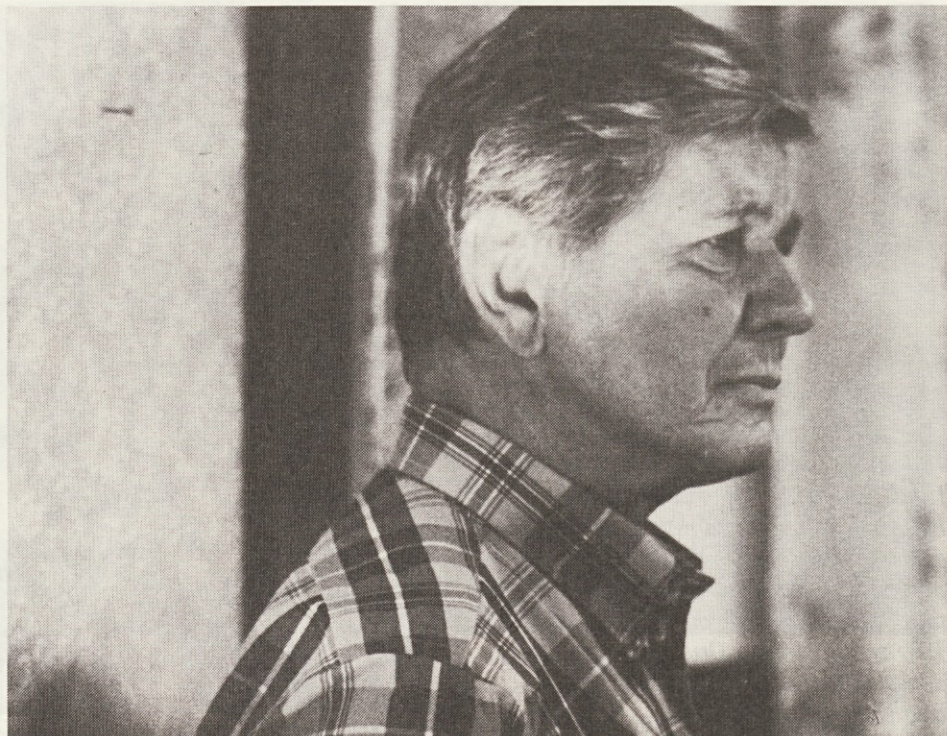
producent: The Mount Film,

MICO/NHK Enterprises,

ZDA, 1991

FILMOGRAFIJA

The Indian Runner, 1991

Ameriški sen je v svoji najbolj temeljni obliki zgrajen na topografskih pojmih: *land*, zemlja, *frontier*, meja... Zapletlo se je, ko je v osvajanju geografije naletel na antropologijo: Indijanci so bili tisti, ki so sanje drugega plačali s svojo moro. Paradoks zgodovine pa je tale: ko enkrat sam sen postane mora, se sanjač poskuša prebuditi tako, da morasto žrtev svojih svetlih sanj povzdigne v luč dneva.

Prvenec Seana Penna *Indijanski tekač* sooči natanko to paradokso zgodovinsko dvojnost Amerike. Dvojnost je očitna že na ravni predzgodovine samega filma: Penn je našel navdih v pesmi Brucea Springsteena *Highway Patrolman* in v stari indijanski legendi, po kateri je fant postal mož šele tedaj, ko je peš zasledoval jelena toliko časa, da se je ta od utrujenosti zgrudil, fant pa mu je z ust spil njegov zadnji zdihljaj. *Kiss me deadly*, bi rekel Robert Aldrich.

Dvojnost pa nosi tudi samo zgodbo filma. Motili bi se, če bi jo razpeli zgolj med oba brata, Joea in Franka, in v prvem prepoznali utelešenje zakona, v drugem pa simbol izobčenca. Tragična je namreč prav šele njuna notranja dvojnost, dobesedna razcepljenost. Navsezadnje nam uvod filma predstavi prej obratno situacijo: Joe med patroljiranjem ustrelil Indijanca in potemtakem vstopi v film z umorom; Frank pa v film vkoraka kot vietnamski veteran, kot patriot par excellence. Če se torej Joe v svoji vlogi branilca zakona konstituira prav z njegovim kršenjem, tedaj je jasno, da se bo spopad z bratom slej ko prej sprevrnil v notranji spopad. Drugače rečeno, zakon in izobčenstvo nista protipola: sam zakon je globoko notranje izobčen! Navsezadnje to velja tudi za dvojico ameriškega sna in njegove moraste plati. Prvi ne more ugonobiti druge, saj vselej naleti nanjo tam, kjer jo najmanj pričakuje — v svojem osrčju.

Prav to vztrajno nihanje med hotenim patriotizmom in nezmožnostjo zatiskanja oči pred njegovim morastim vsakdanom je ključno gibanje Pennovega filma. Nekaj presenetljivo iskrenega je v tem gibanju, nekaj, kar ga morda še najbolj približa prav samemu Bruceu Springsteenu. Zato je prva oznaka, ki pride na misel ob *Indijanskem tekaču* prav *avtentičnost*. Ta film je avtentičen natanko toliko, kolikor je avtentičen tisti neujemljivi, a zato toliko bolj fascinantni trenutek, s katerim Springsteen v uvodu pesmi *War* preide iz lirskega recitativa v tragičen krik. *Indijanski tekač* je poln lirizma, ki ga najedajo in spodžirajo kriki. Brez krikov bi sploh ne vedeli, da smo bili dotlej priče liriki, a smo v trenutku samega krika obenem tudi že ostali brez nje. Nekako tako torej kot s poslednjim jelenovim dihom: nikoli ne vemo, kateri dih bo zares zadnji, ko pa to enkrat vemo, je že prepozno. Kako tedaj iz fanta postati mož? Sean Penn to ve.

Stojan Pelko